

Müzik Öğretmeni Adaylarının Çalgı Performansı Özyeterlik Algılarının İncelenmesi*

Bilge PİRLİBEYLİOĞLU^{1**} & Selçuk BİLGİN²

Gönderilme Tarihi: 04 Mayıs 2022 Kabul Tarihi: 30 Mayıs 2022
DOI: 10.52974/jena.1112510

Öz:

Bu çalışmada müzik öğretmeni adaylarının çalgı performanslarına ilişkin özyeterlik algılarını belirlemek amaçlanmıştır. Ayrıca çalışmada, öğretmen adaylarının cinsiyet, sınıf düzeyi, bireysel çalgı ve günlük çalgı çalışma süresi değişkenleri bağlamında çalgı performanslarına ilişkin özyeterlik algıları da incelenmiştir. Çalışma, nicel yöntemler içerisinde tarama modeline dayanmaktadır. Çalışmanın katılımcılarını Türkiye'nin güneybatısında bulunan iki farklı üniversitede lisans öğrenimine devam eden müzik öğretmeni adayları oluşturmuştur. Çalışmada veri toplama aracı olarak "Çalgı Performansına İlişkin Öz-Yeterlik Ölçeği" ve katılımcıların çeşitli özelliklerini belirlemek için araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Araştırmaya gönüllülük esaslarına dayalı olarak toplamda 361 müzik öğretmeni adayı katılmıştır. Verilerin analizinde parametrik testlerden t-test ve tek yönlü varyans analizi kullanılmış, post-hoc test olarak grup sayıları eşitsizliğinden dolayı Bonferroni tercih edilmiştir. Bulgulara göre; erkek katılımcıların, kadın katılımcıların ortalamalarına göre daha yüksek özyeterlik algısına sahip oldukları; ilgili lisans programının normal öğrenim süresini aşmış olan katılımcıların diğer sınıf düzeyleri arasında en düşük özyeterlik puan ortalamasına sahip oldukları, bireysel çalgısı şan olan katılımcıların ise en yüksek özyeterlik algısı ortalamalarına sahip oldukları belirlenmiştir. Müzik öğretmeni adaylarının cinsiyetleri, sınıf düzeyleri, bireysel çalgıları ve günlük çalgı çalışma sürelerinin; çalgı performansı özyeterlik algıları üzerinde anlamlı fark yaratmış sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çalgı performansı, özyeterlik, müzik eğitimi, müzik öğretmeni adayları.

Abstract:

This study, it was aimed to determine the self-efficacy perceptions of music teacher candidates regarding instrument performance. In addition, in the study, the self-efficacy perceptions of pre-service teachers regarding instrument performance in the context of

Atf:

Pirlibeylioğlu, B. & Bilgin, S. (2022) Müzik öğretmeni adaylarının çalgı performansı özyeterlik algılarının çeşitli değişkenler bağlamında incelenmesi. *International Journal of Education and New Approaches*, 5(1), 49-60. <https://doi.org/10.52974/jena.1112510>

¹Pamukkale Üniversitesi, Türkiye. Orcid ID: 0000-0001-6140-1842

²Gazi Üniversitesi, Türkiye. Orcid ID: 0000-0002-0331-0376

*Bu makale, birinci yazarın "Müzik Öğretmeni Adaylarının Çalgı Performansı Özyeterlikleri ve Müzik Performans Kaygılarının Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisi" başlıklı doktora tezinden türetilmiştir.

**Corresponding Author: bpirlibeylioglu@pau.edu.tr

gender, grade level, individual instrument, and daily instrument study time were also examined. The study is based on the screening model among quantitative methods. The participants of the study are music teacher candidates who continue their undergraduate education at two different universities in southwest Turkey. In the study, the "Self-Efficacy Scale for Instrumental Performance" was used as a data collection tool and a personal information form prepared by the researchers to determine the various characteristics of the participants. A total of 361 music teacher candidates participated in the study voluntarily. T-test and one-way analysis of variance was used in the analysis of the data, and Bonferroni was preferred as the post-hoc test due to the inequality of group numbers. According to the findings, male participants had higher self-efficacy perceptions than the averages of female participants; It has been determined that the participants who have exceeded the normal education period of the relevant undergraduate program have the lowest self-efficacy score averages among other grade levels, while the participants whose individual instrument is singing have the highest self-efficacy perception averages. The gender, grade levels, individual instruments, and daily instrument study durations of the music teacher candidates; It was concluded that instrument performance made a significant difference in self-efficacy perceptions.

Keywords: Instrumental performance, self-efficacy, music education.

GİRİŞ

Eğitim bilimleri alanında yaygın olarak karşılaşılan özyeterlik çalışmalarının son yıllarda müzik eğitimi alanında da artış göstermekte olduğu görülmektedir (Zarza-Alzugaray vd., 2020; Coşkun Şentürk & Bölek, 2019; Özmenteş & Özmenteş, 2008; Demir, 2020). Belirli bir konuya özgü olması nedeniyle özyeterlik, diğer benlik inancı kavramlarından ayrılmaktadır ve müzikle ilgili olan ya da olmayan birçok konuda başarının önemli bir yordayıcısı olarak görülmektedir. Özyeterlik algısı, bireylerin belirli kazanımları elde etmeye ilişkin yapabilirliklerine olan inançlarına bağlıdır (Bandura, 1997). Çalgı performansı olarak ele alındığında özyeterlik algısı, bireyin çalgı performansı sergileme yeterliğine ilişkin algısı olarak açıklanabilir. Alanyazında bireyin özyeterlik algısının, gerçekte olan performansa dair iyi bir yordayıcı olduğu sonucuna varılan çok sayıda çalışma yer almaktadır (McCormick & McPherson, 2003; McCormick & McPherson, 2006; Özmenteş, 2008; Pajares, 2002). Özyeterlik kavramı ilk defa Albert Bandura tarafından Sosyal Öğrenme Kuramı içerisinde bir kavram olarak alanyazına geçmiştir, ancak günümüzde bu kuram daha çok Sosyal Bilişsel Kuram olarak adlandırılmaktadır. Sosyal bilişsel kuram, tarihsel olarak davranıştan bilişselliğe geçişe odaklanan bir paradigma değişimi ile 1970'lere dayanmaktadır. Bandura 1977'de özyeterlik hakkında dönüm noktası olan makalesini yayınlamıştır. 1986'da Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory kitabında (bkz: Bandura 2000a, 2000b, 2001), sosyal bilişsel kuramının insan işleyişini tamamen geliştirmiş ve bu çalışmasını Self-Efficacy: The Exercise of Control ile yayınlamıştır (Bandura, 1997). Sosyal bilişsel teoriye göre insan motivasyonu ve eylemleri geniş ölçüde öngörü ile düzenlenmektedir. Kuram, davranışı etkileyen birkaç önemli faktörü temel almaktadır. İlk faktör, arzu edilen sonuca ulaşmak için gereken belirli bir eylemi gerçekleştirmek üzere insanların yeteneklerine olan inançlarıyla ilgili olan özyeterlik algısıdır.

Sosyal bilişsel kuramın içerisinde yer alan özyeterlik kavramı, belirli seviyelerde öğrenme ya da eylem gerçekleştirmeye dayalı kişisel yeteneklerin yeterliğine dair algıyı ifade etmektedir. Özyeterlik dört farklı kaynağa dayanmaktadır. İlk olarak özyeterlik inançları, başarı içsel olarak özüksendiği ve tekrarlanabildiği sürece, ustalık için kişisel başarı yoluyla geliştirilebilir (kişisel uzmanlık). İkinci kaynak olarak, başkalarının deneyimleri rol almaktadır. Üçüncüsü, başkalarının sözlü iknası ve dördüncüsü ise duygusal uyarımadır. Bu dört kaynak, kişisel uzmanlık öz-yeterliğin en güçlü kaynağı olacak şekilde, burada belirtildiği sıra ile çeşitli biçimlerde şekillenebilmektedir (Conner & Norman, 2015). Öz-yeterliğin dayandığı kaynaklar eğitim bilimleri alanında da önemli görülmektedir. Öğrenme ya da performans sergilemeye

yönelik bireysel yeterliliklerinden şüphe duyan öğrencilere kıyasla, daha yüksek özyeterlik algısına sahip olan öğrenciler öğrenme sürecine daha rahatlıkla katılmakta, daha çok çalışmakta, daha uzun süre devam etmekte, daha fazla ilgi göstermekte ve daha yüksek seviyelerde başarı göstermektedirler (Bandura, 1997). Öğrencilerin kendi performanslarını nasıl yorumladıkları özyeterlik değerlendirmesindeki en güvenilir bilgiyi sağlamaktadır çünkü bu yorumlamalar kişinin kendi yeterlikleri hakkındaki somut göstergelerdir (Schunk ve Pajares, 2009). Dolayısıyla bireyin bir konuya ilişkin özyeterlik algısı, bize bireyin gerçekte göstereceği performansa dair bir fikir verebilir. Buradan yola çıkarak bu çalışmada müzik eğitimi alanında önemli yere sahip olan çalgı performansı öz-yeterliği çeşitli değişkenler bağlamında incelenmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada müzik öğretmeni adaylarının çalgı performanslarına ilişkin özyeterlik algılarını belirlemek ve çeşitli değişkenler bağlamında incelemek amaçlanmaktadır. Çalgı performansını etkileyebilecek bir değişken olması nedeniyle müzik öğretmeni adaylarının çalgı performansı özyeterlik algılarının incelenmesinin, ileride yapılacak ilişkisel ve deneysel araştırmalara kaynak olabileceği düşünülmektedir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlara çözüm aranacaktır.

- Müzik öğretmeni adaylarının çalgı performansı özyeterlik algıları cinsiyete göre anlamlı olarak değişmekte midir?
- Müzik öğretmeni adaylarının çalgı performansı özyeterlik algıları sınıf düzeyine göre anlamlı olarak değişmekte midir?
- Müzik öğretmeni adaylarının çalgı performansı özyeterlik algıları günlük çalgı çalışma süresine göre anlamlı olarak değişmekte midir?
- Müzik öğretmeni adaylarının çalgı performansı özyeterlik algıları bireysel çalgı değişkenine göre anlamlı olarak değişmekte midir?

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Bu çalışmada müzik öğretmeni adaylarının çalgı performansı özyeterlik algılarının çeşitli değişkenler bağlamında incelenmesi hedeflendiği için, çalışma nicel yöntem içerisinde tekil tarama modeline dayandırılmıştır. Bu modelde ilgilenilen duruma ya da olaya ait değişkenler birbirinden bağımsız olarak tanımlanır (Karasar, 2015). Bu çalışmada da özyeterlik algısı cinsiyet, sınıf düzeyi, bireysel çalgı ve günlük çalgı çalışma süresi değişkenlerine göre incelenmiştir.

Çalışma Grubu

Bu araştırmada çalışma grubu Adnan Menderes Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi ve Pamukkale Üniversitesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalları'nda 2021-2022 güz yarıyılında lisans öğrenimi görmekte olan tüm sınıf düzeylerindeki öğrencileri kapsamaktadır. Çalışma grubunu belirlerken kolay ulaşılabilir durum örnekleme esas alınmıştır.

Bu araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından ilgili üniversitelerde 2021-2022 güz yarıyılında öğrenim gören müzik öğretmeni adaylarından yüz yüze olacak şekilde elde edilmiştir.

Araştırmanın katılımcıları araştırma hakkında bilgilendirilmiş ve gönüllülük esasına dayalı olarak araştırmaya katılmışlardır.

Veri Toplama Araçları

Katılımcıları Tanıma Formu: Araştırmada kullanılan bağımsız değişkenler hakkında müzik öğretmeni adaylarından veri toplamak için araştırmacı tarafından hazırlanan bir kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Bu formda müzik öğretmeni adaylarının cinsiyeti, sınıf düzeyi, bireysel çalgısı, günlük çalgı çalışma süresi vb. değişkenlere yer verilmiştir. Kişisel bilgi formunu hazırlama aşamasında müzik eğitimi ve eğitim bilimleri alanında uzman görüşlerine başvurulmuştur.

Çalgı Performansına İlişkin Özyeterlik Ölçeği: Bu çalışmada müzik öğretmeni adaylarının çalgı performansı özyeterlik algılarını belirlemek için Şeker (2016) tarafından geliştirilen Çalgı Performansına İlişkin Özyeterlik Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 6'sı olumsuz, 13'ü olumlu toplam 19 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte “çalgı performansına ilişkin özyeterlik inancı”, “çalgı çalışma sırasında hissedilen duygu durumları” ve “model alma” olmak üzere üç alt boyut yer almaktadır. Ölçek 0-10 arası puanlanan bir ölçektir. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin “çalgı performansına yönelik öz-yeterlik inancı”, “çalgı çalışma sırasında hissedilen negatif duygular” ve “model alma” gibi alt boyutlardan oluşmaktadır. Alt boyutlar toplam varyansın %52.5'ini açıklamaktadır. Faktör yük değerleri .45 ile .98 arasındadır. Alt boyutların iç tutarlılık değerleri çalgı performansına yönelik öz-yeterlik inancı .85, çalgı çalışma sırasında hissedilen negatif duygular .82 ve model alma alt boyutunun ise .76'dır. DFA sonucunda ise oluşturulan modelin $\chi^2 = 283.52$ $df=148$ olduğu saptanmıştır. Söz konusu değerlere göre ölçeğin güvenilir bir şekilde kullanılabilmesi söylenebilir.

Bu araştırma için ölçeğin Cronbach's Alpha katsayısı .93 olarak belirlenmiştir. Aynı zamanda Cronbach's Alpha katsayısının; “çalgı performansına ilişkin özyeterlik inancı” faktörü için .87, “çalgı çalışma sırasında hissedilen duygu durumları” faktörü için .93 ve “model alma” faktörü için .84 olduğu görülmektedir. Dolayısıyla toplam ve alt boyutlar üzerinden bakıldığında ölçeğin bu çalışma grubu için güvenilir bir ölçme aracı olduğu görülmektedir.

Verilerin Analizi

Çalışmada kullanılan Çalgı Performansına İlişkin Özyeterlik Ölçeği'nde (Şeker, 2016) yer alan 14-19 arası olumsuz maddeler ters kodlanmıştır. Verilerin normallik parametresini belirlemek için yapılan analiz sonuçları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 1. Normallik Varsayımı Sonuçları ($N=361$)

Ölçekler		İstatistik	Std. Hata
ÇPÖÖ	Mean	136.78	1.74
	Skewness	-.80	.13
	Kurtosis	.41	.26

Yapılan normallik testi analizleri sonucunda çarpıklık (-.80) ve basıklık (.41) olarak belirlenmiştir. Tabachnick ve Fidell'e (2013) göre çarpıklık ve basıklık katsayıları -1.50 ile +1.50 arasında belirlenmişse verilerin normal dağıldığı varsayılır. Bu çalışmada da değerler ilgili referans aralığında yer aldığından, verilerin normal dağıldığı görülmektedir. Bundan dolayı yapılan analizlerde parametrik testler kullanılmıştır. Veriler SPSS 25.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir.

BULGULAR

Müzik öğretmeni adaylarının çalgı performansı özyeterlik ölçeğinden aldıkları puanları cinsiyet değişkeni bağlamında analiz etmek için bağımsız değişkenler t-testi kullanılmıştır. Yapılan analiz sonucuna ilişkin tabloya aşağıda yer verilmektedir.

Tablo 2. Cinsiyet Değişkenine Göre Çalgı Performansı Özyeterlik Puanları

Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	sd	t	p
Kadın	225	133.94	33.71			
Erkek	136	141.49	31.42	359	-2.11	.03*

* $p < .05$

Tablo 2 incelendiğinde kadın ve erkek katılımcıların Çalgı Performansına İlişkin Özyeterlik Ölçeği'nden almış oldukları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($t = -2.11$; $p < .05$). Farkın hangi grup lehine olduğunu belirlemek için ortalamalara bakıldığında, erkek katılımcıların puan ortalamalarının ($\bar{X}_{\text{erkek}} = 141.49$) kadın katılımcıların puan ortalamalarından ($\bar{X}_{\text{kadın}} = 133.94$) daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu analiz sonucuna göre erkek katılımcıların, kadın katılımcılardan daha yüksek bir çalgı performansı özyeterlik algısına sahip oldukları söylenebilir.

Müzik öğretmeni adaylarının çalgı performansı özyeterlik ölçeğinden aldıkları puanları sınıf düzeyi değişkeni bağlamında analiz etmek için tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Yapılan analiz sonucuna ilişkin tabloya aşağıda yer verilmektedir.

Tablo 3. Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Çalgı Performansı Özyeterlik Puanları

	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Anlamlı fark*
Gruplararası	11621.43	4	2905.36	2.71	.03**	1-5; 4-5
Grup içi	381044.29	356	1070.35			
Toplam	392665.71	360				

*Not: 1=Lisans 1; 4=Lisans 4; 5=Normal öğrenim süresini aşmış

** $p < .05$

Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda katılımcıların çalgı performansı özyeterlik algılarının sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Bonferroni post hoc testi kullanılmıştır. Bonferroni sonuçlarına göre lisans 1 ve 4 düzeyinde öğrenim görmekte olan katılımcılar ile normal öğrenim süresini aşmış (NÖSA) katılımcılar arasında anlamlı fark var olduğu görülmektedir. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için ortalamalara bakıldığında lisans 1 ($\bar{X}_{\text{lisans1}} = 141.40$) ve lisans 4 ($\bar{X}_{\text{lisans4}} = 138.56$) düzeyinde öğrenim görmekte olan katılımcıların çalgı performansı özyeterlik puan ortalamalarının, normal öğrenim süresini aşmış olan katılımcıların puan ortalamalarından ($\bar{X}_{\text{NÖSA}} = 118.43$) daha yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca çalgı performansı özyeterlik ölçeğinden en düşük puan ortalamasına sahip olan grubun normal öğrenim süresini aşmış olan katılımcılar olduğu saptanmıştır.

Müzik öğretmeni adaylarının çalgı performansı özyeterlik ölçeğinden aldıkları puanları bireysel çalgı değişkeni bağlamında analiz etmek için tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Yapılan analiz sonucuna ilişkin tabloya aşağıda yer verilmektedir.

Tablo 4. Bireysel Çalgı Değişkenine Göre Çalgı Performansı Özyeterlik Puanları

	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Anlamlı fark*
Gruplararası	32058,40	8	4007,30	3,91	,00**	2-9; 5-9; 5-10; 9-11
Grup içi	360607,31	352	1024,45			
Toplam	392665,71	360				

*Not: 2=Keman; 5=Viyola; 9=Şan; 10=Gitar; 11=Viyolonsel

** $p < .05$

Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda katılımcıların çalgı performansı özyeterlik algılarının bireysel çalgı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Bonferroni post hoc testi kullanılmıştır. Bonferroni sonuçlarına göre bireysel çalgısı gitar, şan ve yaylı çalgı (keman, viyola, viyolonsel) olan katılımcılar arasında anlamlı fark var olduğu görülmektedir. Farkın hangi gruplar lehine olduğunu anlamak için ortalamalara bakıldığında bireysel çalgısı gitar olan katılımcıların çalgı performansı özyeterlik puan ortalamalarının ($\bar{X}_{gitar}=146,05$), bireysel çalgısı viyola olan katılımcıların ortalamalarına ($\bar{X}_{viyola}=115,32$) göre; bireysel çalgısı şan olan katılımcıların ortalamalarının ($\bar{X}_{şan}=151,33$) ise bireysel çalgısı yaylı çalgı olan katılımcıların ortalamalarına ($\bar{X}_{keman}=127,68$; $\bar{X}_{viyola}=115,32$; $\bar{X}_{viyolonsel}=125,89$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Dolayısıyla bireysel çalgısı şan ve gitar olan katılımcıların, bireysel çalgısı yaylı çalgı (keman, viyola, viyolonsel) olan katılımcılara göre daha yüksek çalgı performansı özyeterlik algısına sahip oldukları söylenebilir.

Müzik öğretmeni adaylarının çalgı performansı özyeterlik ölçeğinden aldıkları puanları günlük çalgı çalışma süresi bağlamında analiz etmek için tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Yapılan analiz sonucuna ilişkin tabloya aşağıda yer verilmektedir.

Tablo 5. Günlük Çalgı Çalışma Süresine Göre Çalgı Performansı Özyeterlik Puanları

	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Anlamlı fark*
Gruplararası	18417,42	2	9208,71	9,01	,00**	1-2
Grup içi	360774,49	353	1022,02			
Toplam	379191,91	355				

*Not: 1=Bir saat aralığında; 2=İki saat aralığında

** $p < .05$

Tablo 5 incelendiğinde günlük çalgı çalışma süresi 1 saat aralığında ve 2 saat aralığında olan katılımcıların çalgı performansı özyeterlik puanları arasında anlamlı fark olduğu görülmektedir. Ortalamalara bakıldığında günlük çalgı çalışma süresi 2 saat aralığında olan katılımcıların ortalamalarının ($\bar{X}_{2saataralığı}=149,57$) günlük çalgı çalışma süresi 1 saat aralığında olan katılımcıların puan ortalamalarına ($\bar{X}_{1saataralığı}=132,49$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Yapılan Bonferroni post hoc testi analizi sonuçlarına göre özyeterlik puan ortalamaları en yüksek olan katılımcı grubunun çalgı çalışma süresi 2 saat aralığında olan grup olduğu göze çarpmaktadır.

SONUÇLAR VE TARTIŞMA

Araştırmada, müzik öğretmeni adaylarının çalgı performanslarına ilişkin özyeterlik algılarını belirlemek amaçlanmıştır. Ayrıca çalışmada, öğretmen adaylarının cinsiyet, sınıf düzeyi, bireysel çalgı ve günlük çalgı çalışma süresi değişkenleri bağlamında çalgı performanslarına

ilişkin özyeterlik algıları da incelenmiştir. Çalışmanın bulguları alanyazın bağlamında tartışılarak aşağıda sunulmuştur.

Araştırmada öncelikle cinsiyet değişkenine göre erkek katılımcıların çalgı performansı özyeterlik puan ortalamalarının, kadın katılımcıların puan ortalamalarına göre istatistiksel olarak anlamlı fark oluşturacak şekilde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bu sonuç, alanyazında yer alan, erkek katılımcıların kadın katılımcılara oranla daha yüksek özyeterlik algısına sahip olduğu belirlenen araştırmalarla paralellik gösterirken (Coşkun Şentürk & Bölek, 2019; Girgin, 2017; Hendricks vd., 2016; Nielsen, 2004), cinsiyetin özyeterlik algısı üzerinde anlamlı bir fark yaratmadığı sonucuna ulaşan bazı araştırmalarla da zıtlık sergilediği görülmektedir (Bouffard-Bouchard, 1990; Welch vd., 2008; Ritchie & Williamon, 2010). Alanyazında cinsiyetin özyeterlik algısı üzerinde rol oynayabilecek bir değişken olduğunu ya da herhangi bir rolünün olmadığını gösteren başka çok sayıda çalışma yer almaktadır, ancak bu çalışmaların genellikle kesitsel çalışmalar olduğu göze çarpmaktadır. Cinsiyet değişkeninin müzik alanına özgü özyeterlik algıları üzerindeki etkisini daha derinlemesine incelemek amacıyla özellikle müzik alanındaki özyeterlik çalışmalarında boylamsal çalışmalara ağırlık verilebileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın bir diğer bulgusunda sınıf düzeyi değişkeninin katılımcıların çalgı performansı özyeterlik algıları üzerinde istatistiksel bağlamda anlamlı bir fark oluşturduğu belirlenmiştir. Lisans 1 ve lisans 4 düzeyinde öğrenim görmekte olan katılımcıların özyeterlik algılarının, dört yıllık normal öğrenim süresini aşmış olan katılımcıların puan ortalamalarına göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu sonucu göze çarpmaktadır. Aynı zamanda normal öğrenim süresini aşmış olan katılımcıların diğer sınıf düzeylerine oranla en düşük çalgı performansı özyeterlik algısına sahip olan grup olması manidar görülmektedir. Elde edilen sonuç, alanyazında öğrenim görülmekte olan sınıf düzeyinin özyeterlik algılarına etki ettiği belirlenen çalışmalarla paralellik göstermektedir (Mete, 2018; Albayrak, 2020; Coşkun Şentürk & Bölek, 2019). Bununla birlikte elde edilen sonucun; sınıf düzeyinin, özyeterlik algıları üzerinde herhangi bir etkisinin belirlenmediği çalışma sonuçlarıyla örtüşmediği görülmektedir (Girgin, 2017; Zelenak, 2015; Zelenak, 2019). Alanyazında sınıf düzeyinin özyeterlik algıları üzerinde etki edebilecek bir faktör olduğunu ve olmadığını belirlemiş çeşitli çalışmalar mevcuttur. Müzik alanında spesifik olarak bakıldığında ise yine sınıf düzeyinin anlamlı farklılığa işaret ettiği kesin olarak belirlenememiştir. Bu durumun, araştırmalarda yer alan katılımcıların farklı yerlerde eğitim alması, arka planlarının farklı olması (aile, eğitim, geçmiş deneyimler vb.) ve sosyo-kültürel durumlarının çok çeşitli olması vb. nedenlerden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Bu çalışmada katılımcıların bireysel çalgı türünün, çalgı performansı özyeterlik algıları üzerinde anlamlı fark yarattığı görülmüştür. Bireysel çalgısı şan ve gitar olan katılımcıların özyeterlik algılarının, bireysel çalgısı yaylı çalgı olan katılımcıların özyeterlik algılarından pozitif yönde ve anlamlı ölçüde farklı olduğu belirlenmiştir. Elde edilen sonuç bireysel çalgı türünün özyeterlik algısı üzerinde etkili olduğunu belirleyen alanyazına ait çalışma bulgularıyla örtüşmektedir (Bölek, 2021; Coşkun Şentürk & Bölek, 2019; Durak, 2020). Alanyazında aynı zamanda bireysel çalgı türünün özyeterlik algısı üzerinde anlamlı fark yaratmadığı sonucuna ulaşan çalışmalar da mevcuttur (Hewitt, 2015; Nielsen, 2004; Özmenteş, 2014; Ertekin, 2017; Otacıoğlu, 2017; Sarıkaya, 2018). Alanyazında bu çalışmada elde edilen sonucu destekler nitelikte çalışmalara rastlanılsa da elde edilen sonucu desteklemeyen çalışmalara daha fazla rastlanılmıştır. Bu sonucun, katılımcıların bireysel çalgılarının teknik zorluklarına (perdesiz çalgı olması, çalgının çoksesli olması, çalgıya başlama yaşı vb.) dair farklılıklar, çalgıya ait

eğitim sürecinin yürütülmesi, öğretmen-öğrenci ilişkisi gibi etmenlerden kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışmada katılımcıların günlük çalgı çalışma süresinin, çalgı performansı özyeterlik algıları üzerinde anlamlı farklılık yarattığı belirlenmiştir. Günlük çalgı çalışma süresi 2 saat aralığında olan katılımcıların özyeterlik algılarının, 1 saat aralığında olan katılımcılara oranla daha yüksek olduğu görülmektedir. Ancak günlük çalgı çalışma süresi 3 saat aralığında olan katılımcıların özyeterlik algıları ile diğer gruplar arasında anlamlı fark bulunamamıştır. Elde edilen sonuç, günlük çalgı çalışma süresi ile özyeterlik algıları arasında anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşan alanyazın araştırmaları ile paralellik göstermektedir (Gün, 2014; Akmanoğlu, 2021; Özmenteş & Özmenteş, 2008; Durak, 2020; Özmenteş, 2014). İlgili alanyazında günlük çalışma süresi ile özyeterlik algıları arasında anlamlı fark bulunamayan çalışmalar (Akçay vd., 2021) olduğu görüle de bu iki değişken arasında anlamlı farka işaret eden çalışmaların daha fazla olması dikkat çekicidir. Araştırmada elde edilen günlük çalgı çalışma süresinin özyeterlik algıları üzerinde anlamlı farka sahip olduğu sonucunun, ilgili alanyazını destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

Bu çalışma, güçlü bulgularına rağmen bazı sınırlılıklar çerçevesinde yürütülmüştür. Bu çalışma öncelikle Covid-2019 pandemisi koşullarında gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla çalışmada üniversitelerde öğrenim görmekte olan katılımcıların bir kısmına ulaşılammıştır. Aynı zamanda lisans 1 ve lisans 2 düzeyinde öğrenim görmekte olan katılımcıların derslerini büyük ölçüde online olarak yürütmüş olmaları, dolayısıyla okul ortamından uzakta bir öğrenim süresi geçirmiş oldukları göze alınmalıdır. Bu çalışma pandemi koşullarında gerçekleştirilen kesitsel bir çalışmadır, dolayısıyla ileride yapılacak araştırmalarda müzik öğretmeni adaylarının özyeterlik algılarının lisans programının öğrenim süresi boyunca boylamsal olarak incelenmesi, özyeterlik algıları üzerinde etkili olan değişkenlerin belirlenmesini ve bunlara yönelik müdahale programları hazırlanabilmesini sağlayabilir.

Etik Metin

Bu makalede araştırma ve yayın etiği kuralları takip edilmektedir. Makale ile ilgili her türlü ihlalin sorumluluğu yazar/yazarlara aittir.

KAYNAKÇA

- Akçay, Ş. Ö., Şen, Ü. S. ve Şen, Y. (2021). Self-efficacy beliefs of vocational music education students on instrument performance, *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 6(15), 1571-1609.
- Akmanoğlu, B. (2021). *Müzik öğretmeni adaylarının piyano performansı öz yeterlikleri ile bilişsel esneklik düzeyleri arasındaki ilişki*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Bolu.
- Albayrak, C. (2020). *Güzel sanatlar lisesi viyolonsel öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının çalgı performansı özyeterlik inancına etkisi*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun.
- Bandura, A. (1997). Self-efficacy: The exercise of control. *W.H. Freeman*.
- Bouffard-Bouchard, T. (1990). Influence of self-efficacy on performance in a cognitive task. *The Journal of Social Psychology*, 130(3), 353-363.
- Bölek, A. (2021). *Müzik öğretmeni adaylarının beş büyük kişilik özelliklerinin çalgı öz yeterlik durumlarını yordaması*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.

- Conner, M. ve Norman, P. (Eds.). (2015). Predicting and changing health behaviour: research practice with social cognition models (Third). *Open University Press*.
- Coşkun Şentürk, G. ve Bölek, A. (2019). Müzik öğretmeni adaylarının çalgı öz yeterlik durumlarının incelenmesi. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16 (1), 1110-1135.
- Demir, M. (2020). Müzik öğretmeni adaylarının bağlama çalmaya ilişkin tutum ve özyeterlik algılarının performans sızv kaygıları üzerindeki etkisi. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Durak, M. (2020). Müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin piyano performansına yönelik öz yeterlik alguları ile sınav kaygıları arasındaki ilişki. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ertekin, M. N. (2017). Müzik öğretmeni adaylarının özyeterlilik düzeylerinin problem çözme becerisi düzeylerine etkisi. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Girgin, D. (2017). Müzik öğretmeni adaylarının çalgı performansı özyeterlik inancı düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 18 (1), 613-624.
- Gün, E. (2014). Piyano performansı öz yeterlik ölçeğinin geliştirilmesi ve uygulanması. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Mehmet Akiif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Hendricks, K. S., Smith, T. D. ve Legutki, A. R. (2016). Competitive comparison in music: influences upon self-efficacy beliefs by gender. *Gender and Education*, 28(7), 918-934.
- Hewitt, M. P. (2015). Self-efficacy, self-evaluation, and music performance of secondary-level band students. *Journal of Research in Music Education*, 63(3), 298-313.
- Karasar, N. (2015). Bilimsel araştırma yöntemi. *Nobel Akademik Yayıncılık*.
- McCormick, J. ve McPherson, G. (2003). The role of self-efficacy in a musical performance examination: an exploratory structural equation analysis. *Psychology of Music*, 31 (1), 37-51.
- McCormick, J. ve McPherson, G. (2006). Self-efficacy and music performance. *Psychology of Music*, 34 (3), 322-336.
- Mete, M. (2018). Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı özyeterlilikleri ile çalgı performans düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Nielsen, S. G. (2004). Strategies and self-efficacy beliefs in instrumental and vocal individual practice: A study of students in higher music education. *Psychology of Music*, 32(4), 418-431.
- Otacıoğlu, S. (2017). Müzik öğretmeni adaylarının öz etkililik-yeterlilik düzeylerinin incelenmesi. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 171-178.
- Özmenteş, G. (2014). Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin müzik özyeterlilikleri, benlik saygıları ve bireysel özellikleri arasındaki ilişkiler. *Eğitim ve Bilim*, 39(171), 138-152.
- Özmenteş, S. ve Özmenteş, G. (2008). Çalgı eğitiminde müzik yeteneğine ilişkin özyeterlilik ve kişisel özellikler arasındaki ilişkiler. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 92-100.
- Pajares, F. (2002). *Self-Efficacy Beliefs in Academic Contexts: An Outline*. Retrieved 04/01/2022 from <http://des.emory.edu/mfp/efftalk.html>
- Ritchie, L. ve Williamon, A. (2010). Measuring distinct types of musical self-efficacy. *Psychology of Music*, 39 (3), 328-344.
- Sarıkaya, M. (2018). Müzik öğretmeni adaylarının mükemmeliyetçilik ve özyeterlilik inançlarına göre müzik performans kaygılarının yordanması. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Şeker, S. S. (2016). Çalgı performansına ilişkin öz-yeterlilik ölçeğinin geliştirilmesi. *Journal of Human Sciences*, 13(3), 5150-5162.

- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2013). Using multivariate statistics (6th edition). *Pearson*.
- Welch, G., Papageorgi, I., Haddon, L., Creech, A., Morton, F., de Bezenac, C. ve diğ. (2009). Musical genre and gender as factors in higher education learning in music. *Research Papers in Education*, 23, 203-217.
- Yener, H. (2007). *Personel performansına etki eden faktörlerin yapısal eşitlik modeli (YEM) ile incelenmesi ve bir uygulama*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Zarza-Alzugaray, F.J., Casanova, O., McPherson, G.E. ve Orejudo, S. (2020). Music self-efficacy for performance: An explanatory model based on social support. *Frontiers in Psychology*, 11, 1-14.
- Zelenak, M. S. (2015). Measuring the sources of self-efficacy among secondary school music students. *Journal of Research in Music Education*, 62, 389-404.
- Zelenak, M. S. (2019). Predicting music achievement from the sources of self-efficacy: An exploratory study. *Bulletin of the Council for Research in Music Education*, 222, 63-77.

EXTENDED ABSTRACT

Examining Music Teacher Candidates' Instrumental Performance Self-Efficacy Perceptions

Introduction

Self-efficacy studies, which are widely encountered in the field of educational sciences, have been increasing in the field of music education in recent years. Since it is specific to a particular subject, self-efficacy differs from other self-belief concepts and is seen as an important predictor of success in many subjects. Self-efficacy perception depends on individuals' beliefs in their capabilities to achieve certain goals (Bandura, 1997). The concept of self-efficacy was first mentioned in the literature as a concept in Social Learning Theory by Albert Bandura, but today this theory is widely named as Social Cognitive Theory. Self-efficacy is based on four different sources. These four sources can be shaped in various ways, with personal expertise being the strongest source of self-efficacy (Conner & Norman, 2015). An individual's perception of self-efficacy on a subject might give us an idea of the individual's actual performance. According to this, instrumental performance self-efficacy, which holds an important place in the field of music education, has been examined in the context of various variables in the study.

Method

This study is based on scanning model within quantitative method. Self-efficacy perceptions were examined according to gender, grade level, main instrument, and daily instrumental practice duration variables.

The study group of the research includes undergraduate students in music education programmers of four universities in the fall semester of 2021-2022 academic year. Convenience sampling method was used to determine the study group of the research.

An individual information form prepared by the researcher was used to collect data from music teacher candidates about the independent variables of the study. In order to determine the instrumental performance self-efficacy perceptions of music teacher candidates, the Instrumental Performance Self-Efficacy Scale [Çalgı Performansına İlişkin Özyeterlik Ölçeği] developed by Şeker (2016) was used. The scale forms around 19 items and 6 of these items are negative expressions and 13 are positive expressions. The results of the normality test analyzes were determined as skewness (-.80) and kurtosis (.41). According to these analyze results, it is determined that the data is normally distributed, therefore parametric tests were used in the analysis.

Result and Discussion

In the study, it was concluded that the instrumental performance self-efficacy mean scores of the male participants were higher than the mean scores of the female participants within the statistically significance level. Studies: which have parallel results to this result of this study (Coşkun Şentürk & Bölek, 2019; Girgin, 2017; Hendricks, Smith & Legutki, 2016; Nielsen, 2004) and which do not support this result (Bouffard-Bouchard, 1990; Welch, Papageorgi,

Haddon, Creech), Morton, de Bezenac et al., 2008; Ritchie and Williamon, 2010) takes place in the literature.

It is striking that the self-efficacy perceptions of the participants studying at grade level 1 and grade 4 level are significantly higher than the mean scores of the participants who have exceeded the four-year education period. In the literature, there are studies that support this result (Metem, 2018; Albayrak, 2020; Coşkun Şentürk & Bölek, 2019), but also do not overlap with this result (Girgin, 2017; Zelenak, 2015; Zelenak, 2019).

It has been determined that the self-efficacy perceptions of the participants who are vocalists and whose main instrument is guitar are positively and significantly different from the self-efficacy perceptions of the participants whose main instrument is a string instrument. There are studies that support this result (Bölek, 2021; Coşkun Şentürk & Bölek, 2019; Durak, 2020), as well as studies that do not (Hewitt, 2015; Nielsen, 2004; Özmenteş, 2014; Ertekin, 2017; Otacıoğlu, 2017; Sarıkaya, 2018) are included in the literature.

It is seen that the self-efficacy perceptions of the participants whose daily instrumental practice duration is in the range of 2 hours are higher than those of the participants who are in the range of 1 hour. The result obtained is similar with many studies in the literature (Gün, 2014; Akmanoğlu, 2021; Özmenteş & Özmenteş, 2008; Durak, 2020; Özmenteş, 2014). Although it is seen in the literature that there are studies (Akçay, Şen, & Şen, 2021) that do not find a significant difference between daily practice duration and self-efficacy perceptions, it is noteworthy that there are more studies that indicate a significant difference between these two variables.

"Journal of Education and New Approaches - JENA" is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).